

Uruş we parahatçylyk

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 январа, 2025

Uruş we parahatçylyk URUŞ we PARAHATÇYLYK

Her gün görýän bu epizodlarymyzyň biri-de Netanyahunyň dowzah oduny sowurýan maşynyny bir sagatlygam bolsa togtatmaga ýaramady

Surat: Jeýms Fergýuson / FT

Gazada uruşyň başlanan wagtyndan şu güne çenli bulutly bir ýyl geçdi. Emma şu wagt buludy içinde frontlar Ortaýer deňzinden Gyzyly deňize çenli giňelip, ABŞ we Birleşen Korollyk ýaly uly ýurtlary-da öz içine alyp biljek müňlerçe ölüme we ýaralanmalara getirdi. Ýüz müňlerçe adamy ýerinden gozgady, gurakçylygy we ýokanç keselleri ýaýdy.

Haçandygyny anyk bilmeýän senämdäki ilkinji uruşyň turmagyndan bäri hiç zat üýtgedmedi:

Bir uçgun uruş oduny tutaşdyryp bilýän ýerinde parahatçylygy üpjün etmek mümkin däl. Adamlary uruşa itermekden aňsat zat ýok. Çünki hiç kim olardan bu boýunça näme pikir edýändiklerini soramaýar. Bardy-geldi soranam bolsa, gözlük üçin sorandyr.

Üç aýlap Gaza gije-gündiziň dowamynda 24 sagatlap ýer bilen

ýegsan edildi we dünýäniň tamamy jem bolup baş günden köp atyşygy bes etdirip bilmedi. Her gün görýän bu epizodlarymyzyň biri-de Netanýahunyň dowzah oduny paýradýan maşynyny bir sagatlygam bolsa togtatmaga ýaramady.

Uruşlaryň bolgusyzlygyna düşünmek üçin Tolstoýyň ölmöz-ýitmez epepeýasy «Uruş we parahatçylygy» ýa-da Boris Pasternagyň ajaýyp eseri «Doktor Žiwagony» okamaly.

Munuň özi uruşlar hakdaky çeper eserleri ilkinji bolup rus ýazyjylarynyň ýazandygyny aňlatmaýar.

Uruş hakdaky eserleriň başyny gresiýaly Gomer «Iliada» poemasy

bilen başlapdy we her halkyň öz gahrymançylygy we ýeňlişleri
hakdaky şahyrana beýany bar.

Her eseriň gahrymany, rysary, Antary we Ablasy bar. Emma ähli
eserlerde we elegiýalarda beýleki wepat bolanlaryň atlary
agzalmaýar.

Ikinji jahan uruşynda 15 million esgeriň we 40 million raýatyň
ömür tanapy üzüldi. Bu ölüleriň atlaryndan näçesini ýatdan
bilýäris? Ýöne hemmämiz munuň adamzat taryhyndaky iň ölümlü
uruş bolandygyny ýatdan çykaramzok.

Ahyrsoňunda-da atom bombasy ýaly bir zat kinofilme öwrülyär, baýrak alýar, kinozallaryň öňi tomaşaçy nobatyndan dolýar.

Elbetde, Oppenhaýmer bilen gülgüne «Barbi» çaga filmleriniň arasynda üstün çykan köpçülikleýin gyrys ýaragynyň önümçiligini dowam etmegi makul bilen alymyň filmi bolýar.

Dünýä indi näme ederkä?

Netanyahuny köşeşdirmäge synanyşdyrar we şindizden Netanyahu köşeşýänçe-de Gazadan derek galmaz. Üstünde ýaraşyk şertnamasy baglaşylan haraba galar.

Şol ikirarada uruşyň täsirleri Müsüre, Liwana, Suweýş kanalyňa, Iordaniýa, Günbatar Şeriýa çenli ýaýrap gidip otyr.

Gaza uruşy bize rus uruşynyň bir pursadam durman dowam edýändigini, Ukraina bilen ýaraşyk şertnamasyny doly diýen ýaly mümkin däldigini ýatdan çykartdy. Ol ýerdäki ýitgileriň sany Gazadakydan eseme-esse köp.

Şeýle sözbaşyny, ýagny «Uruş we parahatçylyk» adybilen ýene bir romana garaşýarys.

Semir ATAULLAH,

Liwanly žurnalist.

Anna, 02.02.2024 ý. Publisistika